

Oponentský posudek na diplomovou práci Bc. Lucie Vackové

Kontrastivní analýza polysémních slov v češtině a ve španělštině

(Filozofická fakulta JU, České Budějovice 2021, 97 stran)

Bc. Lucie Vacková se ve své práci zabývá kontrastivní analýzou tzv. polysémních slov v češtině a ve španělštině. Jako příklad takového polysémního slova volí slovo „srdce“. Cílem její práce je „provést rozbor konceptuální sítě slova SRDCE a na základě extrahovaného jazykového vzorku provést komparaci českých a španělských frazeologických jednotek, ve kterých se tento výraz vyskytuje.“ (str. 46).

Její práce je rozdělena na dvě větší části, a to část teoretickou (str. 10-44) a část analytickou (str. 46-83). Vzhledem k tomu, že diplomatka koncepčně vychází z principů kognitivní lingvistiky, věnuje v rámci teoretické části poměrně rozsáhlou část představení základních konceptů. Její výklad je založen na klasických a relevantních zdrojích (Cuenca M. J., Langacker, Lakoff-Johnson, Vaňková apod.) a je zaměřen na představení pojmů jako „kategorizace“ (str. 17), „konceptuální metafora“ (str. 36) a dalším na tyto koncepty navazujícím tématům. Autorčin výklad je logický, koherentní a je třeba pozitivně hodnotit, že se s touto částí práce dokázala velmi dobře vyrovnat. Zcela určitě pro ni bylo přínosné i shlédnutí přednášek některých z citovaných autorů, na něž je na některých stranách rovněž odkázáno (str. 27, 29 aj.). V teoretické části však postrádám bližší upřesnění pojmu frazeologická jednotka, neboť právě frazeologické jednotky obsahující polysémní lexém „srdce“ jsou předmětem této práce (viz např. str. 26, 46 apod.). Mohla by autorka při obhajobě rozvést, jaké výrazy jsou v jejím pojetí jako tzv. „frazeologické jednotky“ chápány? Jak chápe vztah mezi frazeologismem a metaforou, a např. i ustálenými kolokacemi typu „dedo corazón“ (str. 53). Ptám se na to proto, že v analytické části tyto rozdíly nejsou zohledňovány. Mohla by také upřesnit roli Přílohy č. 1 na str. 91-96? Proč v ní použité deskriptory jednotlivých kategorií nekorespondují s deskriptory užívanými v názvech kapitol analytické části (např. str. 62 Srdce jako symbol citů :: str. 92 Citové zaujetí apod.). Jde o záměr, příp. jaký; nebo jde o pouhé nesjednocení užití terminologie, které je pro čtenáře matoucí a nepřehledné? Za větší problém nicméně považuji absenci zdroje, z něhož příklady uváděné v části analytické pocházejí. Na str. 46 autorka uvádí, že půjde o „extrahovaný jazykový vzorek“. V průběhu práce však není nikde specifikováno, odkud byl vzorek excerpován – na str. 51 nacházím jen poměrně vágní zmínky „internetový vyhledávač“ a texty Intercorpu“. Nesystematická a nejasná je následně i práce se samotnými příklady, neboť např. na str. 52 usuzuji, že příklad 30a) v češtině je významově shodný s příkladem (30b) ve španělštině, patrně tedy jde o překlad

z jednoho do druhého jazyka, není však znám směr překladu ani zdroj těchto příkladů. Na str. 53 u příkladu (31a)-(31b) výše uvedený vztah však neidentifikuji, příklad (34) je oproti tomu pouze ve španělštině. Příklad (35a) i (35b) jsou oproti tomu zase v češtině, ovšem není jasné, zda jsou součástí extrahovaného jazykového materiálu nebo zda jsou uvedeny pouze jako vlastní ilustrativní příklady, viz také str. 77. Podobné nejasnosti jsou v celé analytické části. Je to škoda, neboť tím možná zbytečně zakrývají práci, kterou s jejich dohledáním a kategorizací mohla autorka mít. Bez jejich znalosti jsou však výsledky obtížně uchopitelné, protože není jasné na podkladě jakých vstupních parametrů se k nim dospělo. Není zřejmé, zda jde o absolutní výčet příkladů z dané tématické oblasti, či za vzorek jen určitého typu textů z určitého vymezeného časového úseku, zda je vzorek doplňován i o příklady navrhované diplomantkou, ať uměle vytvořené nebo vyhledané v nějakém fraseologickém slovníku atd.

Další výhrady mám k resumé ve španělštině na str. 84, které je jednak rozsahově nestandardně krátké, připomínající spíše anotaci. Obsahuje také určitá nepatřičná zjednodušení: např. „*El objetivo es realizar un análisis comparativo de la fraseología checa y española*“, což je cíl poměrně vzdálený od cílů prezentovaných na str. 46 a ostatně i od samotného názvu práce.

Problémy technického rázu: Na str. 19 bylo při závěrečné redakci opomenuto doplnit strany v práci, na něž je odkazováno (poslední věta). Stejně tak v Seznamu použitých zdrojů (str. 85-90) bylo opomenuto doplnit v průběhu redakce vynechané údaje – str. 86 Fr. Čermák, str. 85 Bartoš. Na str. 46 je gramatická chyba – „*nabité poznatky*“. Vysvětlující komentář by zasloužilo i barevné značení užitá v textu na str. 50.

Závěr: Závěrem bych ráda uvedla, že práci Bc. Lucie Vackové vnímám jako zajímavý příspěvek ke kontrastivně pojatým studiím o frazeologismech a metaforických výrazech obsahujících slovo „srdce“. Za chvályhodnou považuji i autorčinu snahu nahlédnout na danou problematiku pohledem kognitivní lingvistiky. I přes autorčino zjevné zaujetí pro dané téma se však domnívám, že práce je zatížena určitými dílčími pochybeními, na která jsem výše upozornila a které mně nedovolují navrhnout hodnocení vyšší známkou. Z toho důvodu konstatuji, že diplomovou práci Bc. Lucie Vackové doporučuji k obhajobě a předběžně hodnotím jako **dobrou** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.